

Posudek bakalářské práce

Jméno studenta: Dita Matějčková

Název práce: Komentovaný překlad: GAUTIER, F. *Appendre à souffler : Les secrets de respiration du yoga*. Paris: Marabout, 2016.

Annotated translation: GAUTIER, F. *Appendre à souffler : Les secrets de respiration du yoga*. Paris: Marabout, 2016.

Části hodnocení	Počet bodů
(1-5) ¹ Porozumění, významová správnost, přesnost a úplnost, koherence v překladu	1
(1-5) ² Stylistická vhodnost: adekvátnost překladatelských řešení vůči originálu a funkci překladu, koheze, AČV	1
(1-5) ² Technická stránka celé práce: Ortografie, pravopis Interpunkce, překlady Převod dat a jmen Bibliografické citace, poznámky pod čarou	3
(1-5) ¹ Překladatelská analýza (aplikace teoretických vědomostí rozboru a v překladu textu – souvztažnost komentáře a překladu) Argumentace a struktura komentáře včetně míry a vhodnosti příkladů řešení	2
(1-5) ² Teoretická podloženost komentáře Kontrastivní lingvistika, translologie Vládnutí tematiky textu a její reflexe ve výchozím a cílovém kulturním prostředí	3
Body celkem	10

Překlad části publikace, věnované zejména meditačním technikám. Zdrojový text je na překlad průměrně náročný, a to jak z hlediska stylu, tak terminologie.

Technické záležitosti, pravopis: Práce neobsahuje překlady, grafické zpracování je pěkné. Formulační nedostatky se vyskytují zřídka, studentka nechybuje ve slovosledu.

Drobné chyby vyznačují podrobně v tištěné verzi práce, zde pouze souhrn: velmi časté jsou chyby v interpunkci (s. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 21, 24, 26, 29, 32, 33, 34, 35, 37, 39, 40, 44, 46, 48), občas není mezerou oddělena zkratka (s. 17, 19, 25, 42, 43 ad.), dále je nápadné kolísání ve volbě zakončení tvarů adjektiv, popř. přičestí v opisném pasivu – zdá se, že rozhodnutí zde není vedeno tím, zda jde o rozlišení výsledný stav vs. vlastnost, nýbrž snahu vyhnout se tomu, aby text zněl výrazně knižně (tak si to vysvětluji po přečtení Komentáře); nicméně výsledek působí rozpačitě. Navíc se tento jev promítá i do Komentáře: těžko tedy určit, zda šlo skutečně o volbu podloženou nějakou argumentací (viz s. 8, 11, 14, 16, 20, 24 ad.). Výjimečně je chybně použit tvar „váš“ / „svůj“ (s. 13, 16). Výraz „odborně sdělný“ je uváděn též v podobě „odborně-sdělný“ (s. 28, 30), psaní výrazu „tematika“ chybně na s. 33. U slovesných tvarů 3. os. pl. doporučuji s ohledem na významovou jednoznačnost sdělení volit delší tvary, a to i tam, kde pravopis dnes povoluje kratší tvar (př. „vycházejí“, „vytvářejí“ atp.). Za zbytečné považuji systematické zjednodušování interpunkce (na místě dvojteček jsou v překladu zásadně užívány pomlčky – je však třeba mít na paměti, že i toto interpunkční znaménko nese určitý význam; na druhou stranu užití dvojtečky pro uvedení výčtu nebo určitého logického vztahu ve větě je v češtině stejně možné jako ve francouzštině).

Překlad: Překlad je proveden pečlivě. Překladatelská metoda je zvolena správně a poměrně detailně je popsána v Komentáři.

Terminologie i reálie jsou pečlivě ověřovány, studentka nad jejich převodem důsledně přemýšlí (jak dokumentuje Komentář), potřebnou pozornost věnovala tomu, jak se v českém prostředí transkribují např. výrazy ze sanskrutu. Upozorňuje také na opakující se chybu v zápisu křestního jména Matthieu.

Grafická podoba místy nerespektuje členění zdrojového textu (vyznačováno v tištěné verzi překladu). V Komentáři sice studentka uvádí, že považuje „dělení do odstavců [za] nekonzistentní“, to však ještě není důvodem ke změně strukturování textu překladu: ta by musela vycházet z rozhodnutí zadavatele, úkolem překladatele není přehodnocovat autorský záměr.

Komentář: Komentář věnuje pozornost jak analýze zdrojového textu, tak výkladu zvolené překladatelské metody, poměrně podrobně komentuje vybraná řešení, uvádí příklady překladatelských postupů i posunů. Popis řešení problematiky je stručný, ale výstižný.

V části pojednávající o morfologii a syntaxi znějí některé formulace přinejmenším poněkud banálně (s. 33 „většinu lexika můžeme označit jakožto patřící do spisovné vrstvy jazyka“, s. 35 „převážná část textu je psána v souvětích, jak je pro [...] texty typické“).

Vícekrát použitá charakteristika „neformální tón textu“ není volena nejšťastněji.

Náměty k obhajobě:

Termín „*réjouissance*“ jako „radost z radosti druhého“ (s. 10), „*Óm* je naším zdrojem“ (s. 16) – jde o přesné ekvivalenty?

Tvrzení na s. 28 („Jazyk můžeme označit za spisovný, jazykové formy a prostředky nejsou vždy konzistentní.“) by si zasloužilo širší rozvedení, takto působí nejasně, nepodloženě. Jednotlivé argumenty pro ně se sice nacházejí dále v textu, ale nejsou náležitě propojeny, navíc podle mě nejsou dostatečně průkazné, aby se dalo mluvit o „nekonzistenci“.

Tvrzení na s. 29 („kompozice knihy odpovídá rozvržení odborného textu“) – nejasné, popsání znaky se k odbornému komunikátu nevztahují výlučně?

Tvrzení na s. 34 a 38 („český čtenář [je] na opakování slov či struktur citlivější než čtenář francouzský, a převážně vnímá opakování v textu negativně“, resp. „v češtině působí opakování na čtenáře mnohem rušivějším dojmem než na čtenáře francouzského“) – je mylné, přinejmenším v popisu podaném takto ve zkratce. Přitom se zde správně zmiňuje, že ve zdrojovém textu má opakování svou funkci („propůjčuje textu schematičnost a přehlednost a svou předvídatelností usnadňuje čtenáři orientaci a praxi jednotlivých technik“). – Nutno uvést, že v textech tohoto druhu je naopak opakování běžné a opodstatněné. Terminologii nelze synonymicky obměňovat, vedlo by to k matení adresáta, podobně i na rovině syntaxe může být paralelní užití určitých struktur užitečné. V překládaném textu právě šlo o autorský záměr, formulování popisu jednotlivých kroků meditace pomocí identicky vystavěných vět zdůrazňuje, že je nutné úkony provádět stále stejně a pouze se přitom zaměřit na jiné části těla atp. Stylistické ozvláštňení, které studentka demonstruje na s. 39, je možné, ale snižuje původní – záměrnou – přehlednost a jednoznačnost vyjádření.

Na s. 34 jsou stylově neutrální jazykové prostředky („výrazy *puis, ensuite, d'abord, finalement*) zařazeny mezi ty, které „podporují charakter mluvenosti a neformální tón“.

K poznámce ze s. 39 o přepisu jmen – je třeba upozornit, že internetové zdroje nemohou být jedinou oporou pro volbu správného ekvivalentu, kromě tematicky a stylově obdobné literatury bývá dobré obrátit se případně i na odborníka z daného oboru.

Tvrzení ze Závěru na s. 49 hovořící o „nevalné kvalitě původního textu“ – působí přehnaně, má-li jejím podkladem být překlep v uvádění jednoho jména a chvílemi nepřilíš systematické členění textu do menších celků.

Hodnocení

Studentka Dita Matějčková si pro překlad zvolila publikaci s tematikou, která je jí blízká, a s úkolem se vypořádala dobře. Překlad je odveden pečlivě, jednotlivá řešení byla volena uvážlivě, celek je kompaktní. Za zbytečné považuji nadměrné množství chyb v interpunkci – bohužel zřejmě nejde o projev nepozornosti, jinak totiž práce odbytá není. Je znát, že překladu předcházela pečlivá rešerše, která se projevuje nejen ve volbě terminologie, ale i stylové roviny. Text jako celek se opírá o dobrou znalost problematiky a obdobné literatury.

Pro případné knižní vydání by překlad musel projít redakční úpravou – přičemž právě zmíněné zbytečné chyby (v interpunkci a případně v užívání tvarů pasiva) by na překladatelku zbytečně vrhaly špatné světlo. Jsem ale přesvědčena, že Dita Matějčková se z chyb bude umět rychle poučit a na tuto záležitost se příště zaměří. V každém případě prokázala, že má pro překladatelskou profesi potřebné předpoklady.

Navrhuji hodnocení známkou *velmi dobře*.

V Praze dne: 4. 6. 2021

Vedoucí práce: PhDr. Jovanka Štolová, Ph.D.

¹ 4 nebo 5 bodů znamená, že práce nemůže být doporučena k obhajobě

² 5 bodů znamená, že práce nemůže být doporučena k obhajobě